AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2026 / 49 • Nisan 2026

ZANGEZUR KORİDORU VE TÜRKİYE'NİN BALKAN KİMLİĞİ: AVRASYA BAĞLANTILILIĞINA BALKAN BAKIŞ AÇISI

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Bu yazı AVİM tarafından ilk olarak 12 Mart 2026'da yayınlanmış İngilizce bir makalenin betimleyici Türkçe çevirisidir.

1.Ticaretin ötesinde bir koridor

Genellikle teknik bir ulaşım bağlantısı olarak sunulan ve şu anda Uluslararası Barış ve Refah için Trump Rotası (TRIPP) olarak adlandırılan Zangezur Koridoru, aslında Türkiyeyi Güney Kafkasya, Hazar havzası ve daha ileride Orta Asyaya bağlayan daha geniş Orta Koridorun kilit bir bileşenidir. Bu açıdan bakıldığında, Zangezur Koridoru harita üzerindeki noktalar arasında basit bir kestirme yol olmaktan çok, geniş bir coğrafyada hareket, etki ve karşılıklı bağımlılık kalıplarını yeniden şekillendiren stratejik bir ana yol, diğer bir deyişle arter niteliğindedir. Türkiyede ve Türkiye üzerinden yeni Doğu-Batı ve Doğu-Güney rotalarını sabitleyen proje, Güney Kafkasyanın ötesine geçerek Balkanları da kapsayan etkileri barındırmaktadır. Dolayısıyla bu yorum, Zengezur Koridorunu, nihai önemi Türkiyenin bölgesel rolünü ve Balkanların ortaya çıkan Avrasya bağlantı mimarisi içindeki konumunu nasıl yeniden şekillendirdiğinde yatan jeopolitik bir girişim olarak ele almaktadır.[1]

2. Türkiyenin gelişen düğüm noktası rolü

Türkiyenin düğüm devleti (nodal state) olarak ortaya çıkan merkezi rolü, yeni ulaşım bağlantılarının onu Avrasya bağlantısının kavşağında yeniden konumlandırmasıyla yakından bağlantılıdır. Bu bağlamda Zengezur Koridoru, Türkiye, Güney Kafkasya, Hazar havzası ve Orta Asya arasında daha kısa ve daha doğrudan bir kara köprüsü sağlayarak Orta Koridoru güçlendirirken, aynı zamanda Nahçıvanın izolasyonunu hafifletmekte ve onu daha geniş Türk coğrafyasına daha sıkı bir şekilde bağlamaktadır. Proje, Türkiye topraklarında fiziksel olarak birleşen doğu-batı ve kuzey-güney güzergâhları ağını genişleterek, Türkiyenin trafik akışlarını, standartları ve öncelikleri şekillendirme kapasitesini güçlendirmektedir. Bu durum, kritik güzergâhlar üzerindeki kontrolün Türkiyenin stratejik özerkliğini desteklediği ve bölgesel meselelerde siyasi etkisini ve

gündem belirleme gücünü artırdığına dayanan AVİMin altyapı diplomasisi anlayışına uymaktadır.[2]

3.Bu tabloda Balkanlar neden önemlidir?

Türkiyenin gelişen düğüm noktası rolünden yola çıkıldığında, Zengezur Koridorunun daha geniş önemi Balkanlardan bakıldığında ortaya çıkmaktadır. Doğu-Batı ve Doğu-Güney rotaları giderek Türkiyede birleşip bu ülkeden geçerken, Balkan ülkeleri daha kuzeydeki geleneksel altyapı ve siyasi darboğazları atlayarak Orta Asya ve Güney Kafkasya pazarlarına daha doğrudan ve çeşitlendirilmiş erişim imkânı elde etmektedir.[3]

Pratik açıdan bakıldığında, bu bağlantı potansiyeli, artan ticaret hacimleri, ulaşım ve enerji projeleri ile Balkan barış ve işbirliği platformlarına ilişkin tartışmalardan da anlaşıldığı üzere, Türkiyenin bölgedeki derinleşen angajmanıyla örtüşmektedir. Böyle bir yapı, Balkanları sadece bölge dışı aktörler için bir geçiş yolu olarak kullanmakla kalmaz; aynı zamanda Balkanların kendisinin, ortaya çıkan Avrasya bağlantı mimarisinin aktif yararlanıcıları ve şekillendiricileri olarak ön plana çıkması için gerekli koşulları yaratır.[4]

4. Türkiyenin Balkan kimliği ve siyasi değişim

Bu bağlamda, Zengezur Koridoru, Türkiyenin Balkanlardaki varlığının daha uzun vadeli tarihsel ve kültürel boyutlarıyla da kesişmektedir. Osmanlı mirası, yoğun insan hareketliliği ve çağdaş siyasi, ekonomik ve toplumsal bağlar yoluyla Türkiyenin bölgeye derinlemesine yerleşmiş olması, Anadoludan yayılan bağlantı projelerinin dışarıdan dayatılan ağlar değil, Türk dış politikasındaki mevcut Balkan kimliği boyutunun uzantıları olduğu anlamına gelmektedir.

Balkan ülkeleri, Türkiyeye dayalı koridor merkezli bir Avrasya mimarisine katıldıklarında, AB ve geleneksel kuzeye yönelik rotaların yanı sıra, stratejik özerklikleri için potansiyel faydalar sağlayan ek bir çeşitlendirme ekseni kazanmış olmaktadırlar. Siyasi açıdan, ortaya çıkan yapı, bölgedeki dış etkilerin yeniden dengelenmesine katkıda bulunabilir ve diyalog, işbirliği ve çatışma yönetimi için daha kapsayıcı, bölgesel sahiplikte platformları teşvik edebilir.[5]

5. Riskler, hassasiyetler ve kapsayıcı tasarım ihtiyacı

Diğer taraftan, daha geniş perspektiften bakıldığında, Zengezur Koridoru aynı zamanda göz ardı edilemeyecek bir dizi risk ve hassasiyeti de barındırmaktadır. Egemenlik, güvenlik garantileri ve alternatif veya rakip rotaların göreceli ağırlığı konusundaki tartışmalar, Ermenistan, Rusya, AB, ve diğer bölgesel aktörlerin projeye farklı, bazen çelişkili stratejik bakış açılarıyla baktığı anlamına gelmektedir. Balkan perspektifinden bakıldığında bu durum, yerel toplulukları, ekonomik paydaşları ve sivil toplumu kenara iten, tamamen devlet merkezli ve dışlayıcı bir koridor modelinden kaçınmanın önemini vurgulamaktadır.

Bu endişe, AVİMin diğer politika alanlarındaki aşırı merkeziyetçi, devlet kontrolündeki yaklaşımlara yönelik daha geniş kapsamlı eleştirisini yansıtmaktadır. Koridor, Türkiyenin düğüm noktası rolünü güçlendirirken Balkanları ön plana çıkarma vaadini yerine getirecekse, bağlantılılığı yeni bir bölünme ekseni haline getirmek yerine ortak bir fırsata dönüştüren şeffaf, kurallara dayalı ve gerçek anlamda çok paydaşlı yönetişim düzenlemelerine dayanmalıdır.[6]

*Resim: *Caspian Post*

[1] Zangezur Koridoru Türkiyenin Bölgesel Rolünü Nasıl Yeniden Şekillendiriyor?, Caspian Post, 5 Şubat 2026, erişim tarihi: 12 Mart 2026, https://caspianpost.com/analytics/how-the-zangezur-corridor-reshapes-turkiye-s-regional-role

[2] Teoman Ertuğrul Tulun, Orta Asya-Karadeniz Ekseninin Haritalandırılması: Yeni Jeopolitik ve Ekonomik Gerçeklikler Arasında Stratejik Zorunluluklar, Avrasya Çalışmaları Merkezi (AVİM), No: 2025/11, 8 Mayıs 2025, erişim tarihi: 12 Mart 2026, https://avim.org.tr/en/Analiz/MAPPING-THE-CENTRAL-ASIA-BLACK-SEA-AXIS-STRATEGIC-IMPERATIVES-AMIDST-NEW-GEOPOLITICAL-AND-ECONOMIC-REALITIES

[3] Teoman Ertuğrul Tulun, İhlal Edilen Antlaşma: Yunanistandaki Türk Müslüman Azınlığın Görmezden Gelinen Hakları Daily Sabah 12.09.2025, Avrasya Araştırmaları Merkezi (AVİM), 15 Eylül 2025, erişim tarihi 12 Mart 2026, https://avim.org.tr/Blog/BROKEN-TREATY-IGNORED-RIGHTS-OF-TURKISH-MUSLIM-MINORITY-IN-GREECE-DAILY-SABAH-12-09-2025

[4] Hazar-Alp Ekibi, Zangezur Koridoru ve Güney Kafkasyanın Yeni Mimarisi, Hazar-Alp Topluluğu, 6 Kasım 2025, erişim tarihi: 12 Mart 2026, https://caspian-alpine.org/the-zangezur-corridor-and-the-new-architecture-of-the-south-caucasus/

[5] Teoman Ertuğrul Tulun, Türkiye □□□□□□□□□ Yakınlaşması ve Balkan Barış Platformu: Dengeleyici Rolün Sınanması, Avrasya Araştırmaları Merkezi (AVİM), No: 2026/14, 24 Şubat 2026, erişim tarihi 12 Mart 2026, https://avim.org.tr/en/Yorum/Turkiye-Serbia-Rapprochement-and-the-Balkan-Peace-Platform-Testing-Balancing-Role

[6] 3 Soru Zengezur Koridorunun Bölge İçin Önemi Açıklanıyor, Anadolu Ajansı (AA), Ayşegül Ketenci, 21.12.2022, erişim tarihi 12 Mart 2026, https://www.aa.com.tr/en/analysis/3-questions-importance-of-zangezur-corridor-for-the-region-explained/2769019 ; Hazel Çağan Elbir , Zangezur Koridorunun Vaat Ettikleri: Ticaret, Transit ve Güven Daily Sabah 19.09.2025, Avrasya Araştırmaları Merkezi (AVİM), 19 Eylül 2025, erişim tarihi: 12 Mart 2026, https://avim.org.tr/Blog/WHAT-ZANGEZUR-CORRIDOR-PROMISES-TRADE-TRANSIT-AND-TRUST-DAILY-SABAH-19-09-2025 .

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "ZANGEZUR KORİDORU VE TÜRKİYE'NİN BALKAN KİMLİĞİ: AVRASYA BAĞLANTILILIĞINA BALKAN BAKIŞ AÇISI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2026 / 49. Nisan 15. Erişim Ekim 30, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/ZANGEZUR-KORIDORU-VE-TURKIYE-NIN-BALKAN-KIMLIGI-AVRASYA-BAGLANTILILIGINA-BALKAN-BAKIS-ACISI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır